

Важливу роль у поширенні новітніх ідей відіграла діяльність М. Пастернакової. У її численних статтях та рецензійних матеріалах, присвячених проблемам розвитку танцю «модерн», аналізувалися творча діяльність, нововведення та здобутки провідних представників цього хореографічного напрямку та їх послідовників; висвітлювалися характерні особливості окремих танцювальних шкіл і течій; подавалися відомості про досягнення українських хореографів. Активізація концертно-виконавського життя, гастролі відомих хореографів і труп, а також заходи по забезпеченню фахової освіти стимулювали творчо-професійне зростання українських постановників й виконавців.

І. І. Макарова

ДЖАЗ-ТАНЕЦЬ У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ХХ СТ.

З ХХ ст. джазова культура стала невід'ємною частиною світової культури, яка впливає на академічну музику, літературу, живопис, кіно та хореографію, викликає величезну кількість суперечок і дискусій.

Джаз у культурному просторі розвивався у двох напрямках. Перший — у руслі комерційної індустрії розваг, де існує і по сьогодні; другий — як самостійне мистецтво, незалежне від комерційної складової. Ці два напрями зумовили шлях розвитку джазового танцю від явища масової культури до елітарного мистецтва.

У численних дослідженнях і літературі про джазовий танець традиційно виділяють сім часових етапів розвитку джаз-танцю та становлення сценічної школи джазової хореографії:

1. З 1619–1864 рр. характеризується як процес зародження джазового танцю як напрямку на основі африканської культури, під впливом етнічних, релігійних, естетичних та геополітичних напорувань європейської культури.

2. 1865–1889 рр. — час, коли після закінчення громадянської війни в США розвиток отримали такі жанри сценічного мистецтва, як скетч, водевіль і комедія, де джазовий театральний танець стає єдиним цілим зі співом і музикою. Цей шлях розвитку привів у ХХ ст. до появи такого типово американського жанру, як мюзикл, де почали використовувати танцювальну техніку чорних виконавців.

3. 1889–1916 рр. Саме в цей час джазовий танець має великий вплив не тільки на театральний і побутовий танець, але і на балетний театр, втрачається фольклорний характер танцю. Усе це і зумовлює виділення джазового танцю в окремий напрям танцювальної техніки, зі своїми школою, певним лексичним модулем і системою руху.

4. 1917–1930 рр. — вершина розвитку джазового танцю, що зумовлено розквітом свінгової музики. Джазовий танець, пройшовши шлях від побутового, фольклорного танцю через сценічний, театральний танець, поступово ставав особливим видом танцювального мистецтва.

5. З 1931–1939 рр. — зацікавленість до джазового танцю дещо згає. Це викликано тим, що «чорне» мистецтво було суто розважальним.

Багато хореографів намагалися створити мовою джазового танцю серйозніші за темою твори, проте ці спроби не завжди були успішними.

6. 1940–1969. Час, зумовлений розвитком сценічних шкіл джазового танцю. Відбувається процес художньої еволюції мюзиклу. Його тематика стає різноманітною, зростає хореографічне багатство виразних засобів. Постановниками вистав стають відомі і талановиті балетмейстери. Танець використовується як засіб вираження психологічного світу героїв вистави, відтворення унікальної художньої атмосфери. Джазовий танець у своїх шуканнях звертається до засобів виразності інших систем і напрямів, вбираючи в себе досягнення інших стилів танцювального мистецтва.

7. З 1970 рр. до сьогодні — всесвітнє поширення сценічних шкіл джазового танцю, інтеграція культур різних країн і континентів.

Таким чином, досліджуючи послідовність розвитку джазового танцю протягом усього періоду еволюції, можливо простежити баланс між «минулими» та «сучасними» виконавськими особливостями сучасної джазової хореографії. Вивчення історичних чинників формування, стилістики та культури виконання джазового танцю необхідне для повного уявлення про культуру сучасності.

Н. О. Чілікіна

ГЕРМЕНЕВТИКА В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ

Етапи розвитку герменевтики як науки позначилися на сучасному мистецтві, а наявність герменевтичного підходу під час створення будь-якого сучасного твору стала необхідною для митців ХХІ ст. Сучасне хореографічне мистецтво не є винятком із цього процесу та розглядає герменевтику як мистецтво проникнення однієї свідомості в іншу шляхом відтворення творчого процесу за допомогою зовнішніх проявів.

Герменевтичний підхід до задуму й реалізації твору, який визнає конструктивну роль «часової дистанції» між створенням тексту та його тлумаченням, став основним принципом постмодернізму, що свідомо переорієнтував сучасного митця зі створення оригінального твору на компіляцію й цитування (використовуються герменевтичні пошуки Ф. Шлаєрмахера, В. Дільтея, М. Гайдеггера, Г.-Г. Гадамера, Е. Бетті), задаючи безліч мистецьких спроб у площині культурних змістів хореографічного тексту. Також практика постмодернізму легалізувала мистецтво «цитування» різних, часто пов'язаних лише опосередковано жанрів сценічного мистецтва, що спричинило виникнення нових форм синтезу в хореографії.

У хореографічних творах сучасності:

– спостерігається збагачення сценічно-хореографічного досвіду, в якому поєднуються універсальність підходів до мистецтва танцю (вплинули теорія сенсу пізнання як сенсу буття за М. Гайдеггером, феноменологічна герменевтика П. Рікера);